

3. domače branje

HLAPCI

Ivan Cankar

1) Opiši situacijo v šolski zbornici, ki je nastala po volitvah in opiši razliko z dogajanjem pred volitvami!

Vedenje učiteljev v zbornici se je z volitvami precej spremenilo. Razpoloženje je postajalo vse bolj napeto, ko se je dežela bližala izidu volitev in vsi učitelji so pričakovali zmago liberalcev. Svojih pričakovanj niso zadržali zase, temveč so se že pred izidom veselo bahali po vasi in proslavljali zmago na vse mogoče načine, ki nikakor niso bili pogodu cerkvenim dostojanstvenikom, ki so vse od daleč tiho opazovali.

Liberalni učitelji so se pred volitvami torej požvižgali na cerkvene oziroma klerikalske nauke. Pijančevali so, v svoji knjižnici so imeli razne knjige, ki ji cerkev ni odobravalna ... Vse dokler se ni smer vetra sunkovito in presenetljivo obrnila in so na volitvah zmagali »črni«. Takoj ko so učitelji slišali, kdo je zmagal, se je miselnost v njihovi glavi v trenutku spremenila in sami sebe so začeli prepričevati, da so to tudi pričakovali in da so veseli zmage desne strani. Pri priči so se začeli obnašati tako, kot je zahtevala cerkev. Opustili so glasno pijančevanje in pričeli čistiti svojo knjižnico in odvrkli vse, kar je bilo na kakršenkoli način v sporu s cerkvenimi zahtevami. Bil je, kot da bi bili že od vsega začetka stali na strani cerkve, zaradi česar so izpadli zelo »hlapčevsko«, ker so se prilagajali trenutni oblasti in zavrgli svoja prepričanja le zato, da bi pač ugodili vladajoči stranki.

2) Jermana označi in komentiraj njegov odnos do žensk ter njegovo ravnanje!

Jerman je eden izmed učiteljev in osrednji lik drame. Je edini, ki se ne vede 'hlapčevsko' in se po volitvah ne ukloni novemu režimu ter obdrži svoje vrednote in svoja prepričanja. Njegov značaj je odločen, kot se za junaka spodobi, le na koncu oslabi in postane nekoliko negotov.

Do žensk ima Jerman različne odnose. V drami sta najbolj izpostavljena odnosa do matere in do Lojzke. Lahko bi rekli, da je Jerman na nek način žrtev rahlega ojdipovega kompleksa, saj je na svojo mater očitno zelo navezan, kajti prav ona je bila razlog, da se je njegov značaj na koncu zlomil. Ko mu je zdravnik poočital, da bi njegova mati lahko živela dlje, če ji ne bi povzročal skrbi s svojim uporništvom, mu je to prišlo do živega in počutil se je krivega za materino slabost.

Do Lojzke Jerman čuti ljubezen, vendar na koncu nobeden izmed njiju ni gotov o tem, da bi ostala skupaj. Jerman hoče olajšati življenje svoji materi in se ukloniti oblasti, zato skuša pozabiti na Lojzko, vendar si na koncu prizna, da jo ljubi in jo sprejme.

Menim, da je Jermanovo ravnanje hvalevredno in junaško, ker sem tudi sam mnenja, da se mora človek držati svojih vrednot ne glede na to, kaj si mislijo drugi in kaj pravi konformna družba. Jerman se ni bal biti ekscentričen in je ignoriral kritike drugih ter namige župnika, da bo poslan na Goličavo. Pokazal je, da smo tudi Slovenci lahko odločni in nismo le hlapci. Poleg tega ni le slovenski junak, z njim bi se lahko poistovetilo vsako ljudstvo, ker je njegova ideja univerzalna.

3) Razloži, kako si predstavljaš konec drame!

Konec drame je presenetljiv, saj si nikoli ne bi mislil, da bo Jerman tako na tleh, da bi pomislil na samomor. Vseskozi je dajal vtis odločnega človeka, ki ga nič ne more poraziti in omajati njegovih prepričanj – tipičnega klasičnega junaka. Na koncu se njegovo prepričanje omaja zaradi občutka krivde in pomisli na samomor. Vzame revolver, da bi se ubil, v tistem trenutku pa zasliši glasova Lojzke in svoje matere ter si premisli. Ugotovi, da ju ima preveč rad in da bi svoji materi na ta način še poslabšal življenje, zato se pogumno odloči spopasti se z življenjem in oblastjo, ki zahteva od njega pokornost. Z Lojzko stopi do svoje matere, da bi ji jo predstavil in dobil blagoslov za poroko. Z Lojzkino pomočjo bi prebredel skozi težave, ki si jih je nakopal s svojim uporniškimi, liberalističnim nastopanjem v gostilni in si zopet pridobil ugled ter ostal še naprej učitelj.